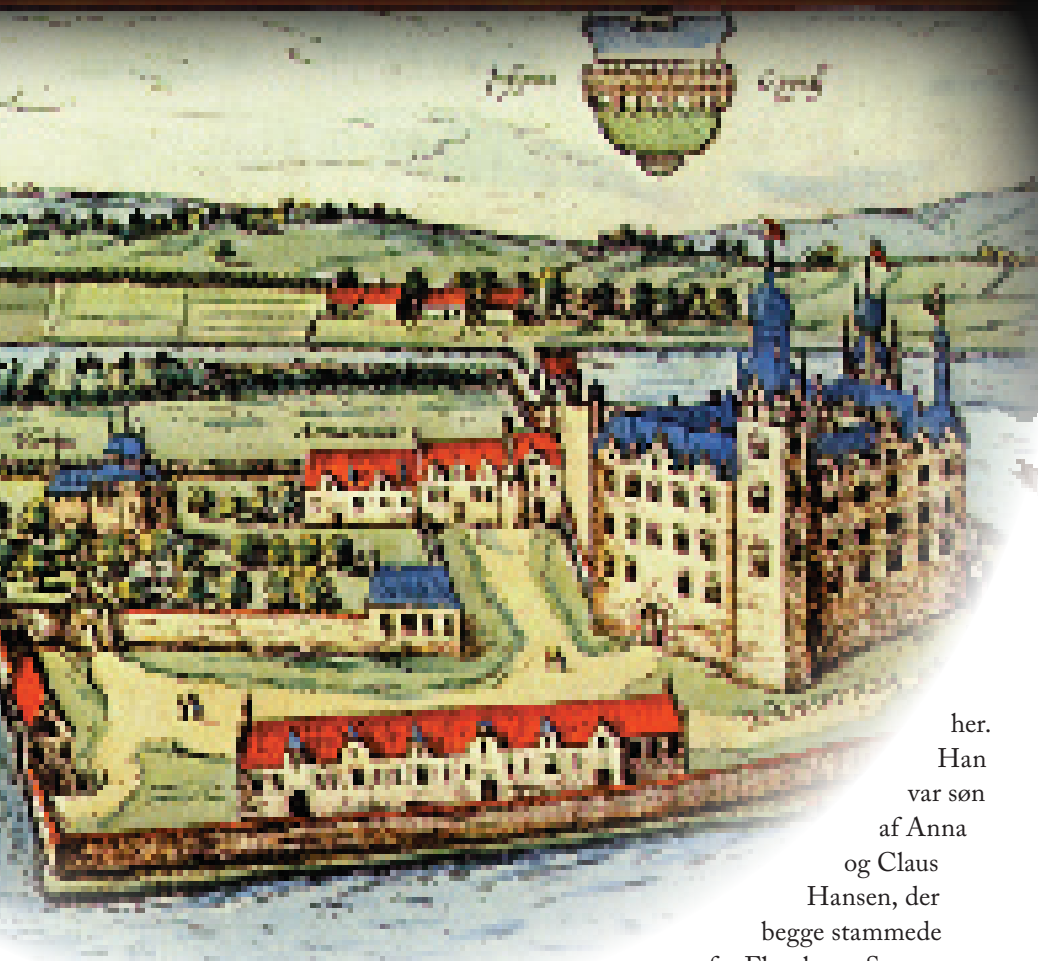

Når mørket bryder frem...

- Fortællinger og skrøner fra historiske Haderslev

her.
Han
var søn
af Anna
og Claus
Hansen, der
begge stammede
fra Flensborg. Sønnen

drog da også til Flensborg for at uddanne sig som maler, men valgte derefter at fortsætte sin uddannelse i København på Kunstakademiet. Her var han blandt andet med til at udsmykke Thorvaldsens Museum og blev senere kunstnerisk leder ved Bing & Grøndal. En anden kendt søn af byen havde sin barndom på Slotsgrunden. Knægten hed Poul og han fik landets højeste embede. Efternavnet er Schlüter.

Så venter den sidste del af vægternes rundgang her i avisen. De starter med lidt historieundervisning:

- Brand var den store trussel i datidens byer. Husene stod tæt og mange var bygget i træ eller bindingsværk og havde stråtag. Rundt om på husenes facader hang stiger og brandhager og der var regler om, at håndværksmestre og forretningsdrivende skulle stille med et vist antal læderspande når der udbrod brand. Så kunne der etableret "vandveje".

Men det var ikke effektivt, og selv om man i 1726 ansatte byens første sprøjtemester, var det netop dette år, at der udbrod brand i baghuset Slotsgade 11.

Ilden stoppede først i Vestergade og så var en tredjedel af byen væk. Herefter begyndte man at bygge husene i sten, og der blev etableret sprøjtehus. Under den tyske tid mellem 1864 og 1920 blev der etableret en lang række frivillige brandværn hvoraf mange stadig er aktive.

Det ugentlige bad

Vi fortsætter af Badstuegade, der fik sit navn efter de mange offentlige badstuer, som fandtes her - og som i dag er en smuk gade med meget spændende huse, der hver især har en lang og bjergtagende historie.

For datidens vægtere bød Badstuegade på det ugentlige bad med barbering, som man havde ret til - og i høj grad også behov for. Det fortælles, at man aldrig skulle stille sig i læ-siden af en vægter. Han lugtede ganske enkelt så fælt af gammelt skidt og snavs, at det ikke var til at holde ud - selv ikke efter datidens standard.

I Badstuegade findes mange spændende huse. Og her er såmænd også fostret spændende mennesker. Blandt andre er guldaldermaleren Heinrich Hansen født

Møllestrømmen blot en bæk, men da møllen kom til og behovet for vandkraft blev større, byggede man en dæmning og hævede vandspejlet to meter. Denne manøvre ændrede totalt naturen mellem Erlev og Gl. Haderslev.

Hvor der før blot var en bæk, lå der nu en dam. For at få nok vand til møllen, gravede man en omløbskanal fra Bispebroen over Gravene via Jom-frustien til Fjorden. Kanalen var hele 20 meter bred og fire meter dyb. Med denne dybde blev der samtidig dannet grobund for industri ved Tonneldalen da man nu kunne sejle dertil, og man slap med en omlæsning for den eventuelle fragt, der skulle længere vestpå - eventuelt til Ribe.

Møllen er placeret hvor vadestedet i sin tid lå. Den første primitive mølle blev efterfølgende udbygget, og da der for alvor blev

malet mel på stedet var der hele tre "skovl-hjul" til at trække den store aksel.

I forbindelse med den tyske hærs invasion i 1940 blev møllen anvendt som kommandocentral for den danske styrke, som skulle stoppe den tyske fremmarch. I dag huser bygningen Teatret Møllen, der er et egnsteater med stor succes.

- På den modsatte side af vejen står det gamle Hertug Hans Hospital med den tilknyttede kirke. Hospitalet var ikke sygehus som vi opfatter et sådant i dag, men en stiftelse for ældre fattige mennesker - hovedsageligt kvinder.

Tidligere var disse mennesker blevet hjulpet af munkene på klosteret, men efter reformationen var der behov for at andre påtog sig denne opgave. Man kan iøvrigt tydelig se, at byggeriet er efter reformationen da det er meget spartansk - her er kun det som skal være der, fortæller vægterne og fortsætter:

- Man kalder kirken her for én af de mest "rene" kirker fra tiden efter reformationen. Her er absolut intet unødvendigt pynt. Igennem mange år lå

Chr. IIIs bibel til offentlig beskueelse på kirkens alter, men den findes i dag på det kongelige bibliotek.

Vægterne siger på gensyn

Vi nærmer os nu afslutningen på vor vægtergang. Gennem syv uger har vi fulgt Haderslevs vægtere gennem byens gader. En helt almindelig vægtergang, som finder sted hver onsdag, torsdag og fredag aften med start fra domkirken klokken 21.00 klarer turen på ca. fem kvarter - og så er indholdet endda meget større end det vi har bragt her i avisen.

Det er gratis at gå med på en vægtergang, og årets ture indledes

Tekst: Peter Rasmussen
Foto: Sofia Wegjerska
Kilde: Haderslev Vægterne

Tekst og informationer i dette materiale gengiver en vægtergang i Haderslev. Der tages forbehold for unøjagtigheder i historiske fakta.

Ligesom i virkeligheden starter vægtergangen ved domkirken og bevæger sig af Præstegade, Hægersgade, Klosteret, Torvet, Højgade, Lille Klingbjerg, Store Klingbjerg, Ehlers samlingen, Slotsgade, Slotsgrunden, Naf-fet, Badstuegade, Sønderbro, Slotsvandmøllen, Højgade, Torvet og tilbage til domkirken.

netop i denne uge. Der fortsættes med vægtergange frem til uge 35, hvor den allersidste vægtergang afsluttes i Haderslev Domkirke med ledsagelse af gæstevægtere fra andre byer. Her sluttes af med Vægtergudstjeneste.

Hen over juli måned kan man desuden opleve Haderslevs vægtere ved de spændende og festlige museumsaftener på

Haderslev Museum. Her deltager vægterne i åbningen på hver museumsaften.

Hermed slutter syv ugers rundttur med de syngende, fortællende, underholdende og festlige "mørkemænd".

Tak for turen, vægtere.

